

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення заходів протидії екстремістській діяльності)
(реєстр. № 2600а від 16 липня 2013 року)**

Протокол № 18 від 4 грудня 2013 року

Комітет з питань правової політики розглянув на відповідність Конституції України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення заходів протидії екстремістській діяльності) (далі – Законопроект) (реєстр. № 2600а від 16 липня 2013 року), поданий народним депутатом України Колесніченком В.В.

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект покликаний протидіяти екстремістським проявам, організатори та учасники яких вживають заходи щодо унеможливлення їх ідентифікації шляхом приховування обличчя. Для досягнення мети автором пропонується доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення статтею 173–1, якою встановлюється покарання у вигляді штрафу або позбавлення волі за умисне перешкоджання ідентифікації особи шляхом використання масок, капюшонів, шарфів, бандан чи інших способів приховування обличчя особи під час проведення мітингів, пікетів, маніфестацій та інших громадських і політичних акцій. Також Законопроектом передбачається доповнити Кримінальний кодекс України новою статтею 293-1, відповідно до приписів якої встановлюється покарання у вигляді штрафу або позбавлення волі за умисне перешкоджання ідентифікації особи з метою полегшення вчинення злочину шляхом використання масок, капюшонів, шарфів, бандан чи інших способів приховування обличчя особи під час проведення вищезазначених заходів.

Вирішуючи питання про відповідність законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої

повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

За Основним Законом України (стаття 39) громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування. Обмеження щодо реалізації цього права може встановлюватися судом відповідно до закону і лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку – з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

Як зазначив Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 19 квітня 2001 року №4-рп/2001, це право є однією з конституційних гарантій права громадянина на свободу свого світогляду і віросповідання, думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, на використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір, права на вільний розвиток своєї особистості тощо.

У зв'язку з цим Комітет вважає, що введення законодавчої заборони на приховування обличчя, як це запропоновано у Законопроекті, може створювати перешкоди для реалізації громадянами свого конституційного права на свободу мирних зібрань. До того ж, саме по собі приховування особою обличчя не є дією, яка посягає на громадський порядок, або суспільно небезпечним діянням, а тому не має ознак правопорушення, зазначених в частині першій статті 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення, або злочину, зазначених в частині першій статті 11 Кримінального кодексу України. Отже, для встановлення адміністративної чи кримінальної відповідальності за вказані дії немає підстав.

Крім цього, Комітет звертає увагу на запропоновану Законопроектом у новій статті 173-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення санкцію у вигляді позбавлення волі. Слід зазначити, що такий вид покарання може бути застосовано лише за вчинення злочину, а не адміністративного правопорушення.

Міністерство юстиції України у своєму висновку на Законопроект дотримується такої ж правової позиції і не підтримує його.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення заходів протидії екстремістській діяльності) (реєстр. № 2600а від 16 липня 2013 року), поданий народним депутатом України Колесніченком В.В., суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

В.В. Писаренко